

## Od redakcji

*Szanowni Państwo,*

Z ogromną radością przedstawiamy dziewiętnasty numer czasopisma *Nowy Prometeusz*. W niniejszym tomie prezentujemy szereg fascynujących tekstów, które zgłębiają różnorodne aspekty historyczne i współczesne związane z tematem dekolonizacji, konfliktami terytorialnymi oraz wpływem ideologii na narracje historyczne.

Zasadniczą część tego tomu stanowią teksty wygłoszone podczas XIX Międzynarodowej Konferencji Prometejskiej, która odbyła się w dniach 26-27 października 2023 roku na Uniwersytecie Warszawskim pod tytułem *Rosyjska propaganda: geneza i współczesność*. Kolejny raz wypada podziękować tym Wszystkim, bez których nie powstałby kolejny numer. W pierwszej kolejności, dziękuję Autorom i Recenzentom oraz Koleżankom i Kolegom Działu Konferencji i Współpracy Międzynarodowej oraz Działu Wydawnictw Studium Europy Wschodniej. Bez ich zaangażowania i współpracy nie byłoby możliwe przeprowadzenie konferencji i wydania tego numeru. Na koniec pozwolę sobie podziękować Członkom Redakcji, szczególnie pani dr Katsiarynie Kryvi-chaninej za pracę edytorską i redakcyjną.

Dział HISTORII niniejszego tomu otwiera artykuł *Propaganda sowiecka w świetle raportów i korespondencji dyplomatów polskich 1927-1932* pióra polskiego historyka dziejów międzywojennych Henryka Bartoszewicza. Przedmiotem tekstu jest obraz propagandy sowieckiej ukazany w raportach i korespondencji dyplomatów polskich. Autor stwierdza, że Polska była państwem najbardziej atakowanym przez sowiecką propagandę. Artykuł ukazuje działania polskich dyplomatów skierowane na gromadzenie, rejestrowanie antypolskich działań sowieckich, w tym propagandowych. Następny artykuł *Unveiling Russian Language as a Propaganda Tool* autorstwa Tahminy Aslanovej przedstawia rolę języka rosyjskiego w rosyjskich działaniach propagandowych za granicą, zwłaszcza w krajach postsowieckich. Kolejny, trzeci tekst znanego Państwu z poprzednich numerów Antoniego Kubiaka pt. *Degradacja relacji rumuńsko-sowieckich na przełomie lat 50. i 60. Publikacja Zapisków o Rumunach Karola Marksa jako symboliczny kulminacyjny punkt w rumuńsko-sowieckim sporze* pochyla się nad czynnikami, które wpłynęły na ochłodzenie się relacji rumuńsko-sowieckich w II połowie lat 50. oraz I połowie lat 60. W tym dziale nie mogło zabraknąć także analizy relacji między muzeami a propagandą. Ostatni artykuł w tej sekcji autorstwa Aldony Tołysz prezentuje przykład instytucji działających w Związku Sowieckim w dwudziestolecie mię-

dzywojennym, ukazując, jak muzea były wykorzystywane jako narzędzie propagandy, mające na celu szerzenie ideologii komunistycznej oraz wpływanie na społeczeństwo.

W dziale ESEJ Gennadii Korolov zaprasza na debatę: *Gra z przeszłością: czy dekolonizacja dziejów Ukrainy ma sens?* Tekst zgłębia kluczowe tematy dotyczących współczesnej mody na dekolonizację sensu largo i kwestie rewizji historii Ukrainy po inwazji rosyjskiej w lutym 2024 r., szczególnie w kontekście dekolonizacji narracji historycznych. W niniejszym dziale prezentujemy również esej Tadeusza Stawujaka *Historiografia Szida Kartli - Osetii Południowej: Historyczny spór o terytorium między Gruzinami a Osetyjczykami*. Analiza opiera się na różnorodnych źródłach historiograficznych, ukazując ewolucję konfliktu oraz jego implikacje dla współczesnej polityki i tożsamości narodowej. Autor rozpatruje, jak różne interpretacje historyczne kształtują dzisiejsze postawy obu społeczności.

W dziale WSPÓŁCZESNOŚĆ przedstawiamy trzy teksty, które poruszają zarówno antropologię polityki, analizę propagandy, jak i współczesne metody oddziaływania, takie jak gry wideo.

Anton Saifullayev w artykule *The Systemic Masculinism of Power: The Post-Soviet Affliction of History and Ideology* bada temat systemowego maskulinizmu władzy w kontekście post-sowieckiej historii i ideologii. Autor analizuje, jak dominacja mężczyzn w polityce i historiografii marginalizuje inne perspektywy i utrwała patriarchalne struktury, co ma dalekosiężne konsekwencje dla społeczeństw tych regionów. Badaczka Justyna Sikorska analizuje, jak Ukraina była przedstawiana w rosyjskiej propagandzie w okresie od 2013 do 2022 roku. Autor śledzi ewolucję rosyjskich narracji propagandowych, które miały na celu delegitymizację ukraińskich władz oraz wywoływanie wewnętrznych napięć w Ukrainie. Dr Sikorska szczegółowo opisuje metody i strategie stosowane przez rosyjskie media, mające na celu zniekształcenie obrazu Ukrainy na arenie międzynarodowej oraz podważenie jej suwerenności. Ten dział zamyka fascynujący tekst *Rosyjska propaganda i dezinformacja w branży gier wideo* autorstwa Pawła Gawryluka. Autor ukazuje, jak gry wideo są wykorzystywane jako narzędzie do szerzenia rosyjskich narracji propagandowych, wpływają na postrzeganie rzeczywistości przez graczy oraz kształtują ich opinie na temat bieżących wydarzeń politycznych.

W dziale DOKUMENTY gruziński badacz Razhden Chikhoria przedstawia życie emigracji gruzińskiej w Polsce międzywojennej, analizując korespondencję Jese Keczakmadzego. Dokumenty te rzucają światło na codzienne wyzwania i dążenia gruzińskich emigrantów w Polsce, a także ich relacje z polskimi władzami.

Znany badacz dokumentów archiwalnych Salavat Iskhakov na podstawie prasy radzieckiej przedstawia analizę kremlowskiej propagandy w odniesieniu do międzynarodowej emigracji politycznej,

W naszym piśmie debiutuje dział VARIA. Przedstawiamy w nim streszczenie książki Karela C. Berkhoffa pt. *Ojczyzna w niebezpieczeństwie: sowiecka propaganda podczas II wojny światowej* (*Motherland in Danger: Soviet Propaganda during World War II*, Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 2012). Autor przedstawia szczegółową analizę sowieckiej propagandy w okresie II wojny światowej oraz bada, w jaki sposób sowieckie władze wykorzystywały propagandę, aby zmobilizować społeczeństwo do walki z niemieckim najeźdźcą. Autor pokazuje, jak propaganda była używana do kształtowania opinii publicznej, budowania morale oraz demonizowania wroga.

Książka oferuje głębokie wglądy w mechanizmy propagandowe oraz ich skuteczność w utrzymywaniu jedności i determinacji w społeczeństwie radzieckim podczas najtrudniejszych lat wojny.

Zeszyt zamyka dział KRONIKI, gdzie przedstawiamy ważne wydarzenia z dziedziny badań prometejskich.

Dziękujemy autorom za przedstawienie swoich cennej publikacji na łamach naszego pisma.

Oddając Państwu do rąk ten numer Nowego Prometeusza, zachęcamy do uważnego zapoznania się z jego treścią. Wierzymy, że artykuły, które tu znajdziecie, będą nie tylko ciekawą lekturą, ale również źródłem inspiracji i refleksji.

dr Shahla Kazimova  
Redaktor naczelna "Nowego Prometeusza"